

**556/2014. (XII. 22.) OBHE számú
határozat
a 2015. év képzési tervéről**

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 76. § (7) bekezdés a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az Országos Bírósági Hivatal elnökének kiemelt stratégiai céljaiból kiindulva, továbbá figyelembe véve az Országos Bírői Tanács tagjainak véleményét, a bíróságok 2015. évi képzési tervét az alábbiak szerint határozom meg.

1. Az OBH elnökének stratégiai céljai

A stratégiai célok azt szolgálják, hogy irányt szabjanak a mindennapi feladatoknak, és láthatóvá tegyék, hogy milyen eredmények elérése érdekében tevékenykedik az Országos Bírósági Hivatal és a bírósági szervezet.

1.1. Független bírák magas színvonalon és hatékonyan ítéelkezzenek

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai céljai közül a független bírák magas színvonalú és hatékony ítéelkezése olyan kiemelt stratégiai cél, amelyhez a többi cél igazodik és amely önmagában is elegendő lehetne ahhoz, hogy a bírósági szervezet igazgatásának irányt adjon. A magas színvonalú és hatékony ítéelkezés a bírósági szervezet alkotmányos feladatai végrehajtásának záloga.

1.2. Emberi és tárgyi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása

Az emberi erőforrások optimális elosztása a képzés oldaláról a bírósági és ügyintézői létszám kompetencia alapú foglakoztatását jelenti, mely által nem csak a magas színvonal, hanem a hatékonyság is tovább növelhető. Ennek keretében fel kell mérni a már meglévő kompetenciákat és azokat tovább kell fejleszteni.

1.3. Képzési rendszer fejlesztése

Az összes többi cél levezethető a magas színvonalú és hatékony ítéelkezésből, ebből következik, hogy a képzési rendszert folyamatosan fejleszteni kell, a magas színvonalú ítéelkezés szolgálatában. E célterületen fontos, hogy az egyéni és a szervezeti igények találkozassanak.

1.4. Hivatásrendek együttműködése, a bírósági szervezet integritása

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a bírák és a társszakmák képviselői képzésének összehangolása valamennyi szervezet és hivatásrend elemi érdeke, a hatékony ítéelkezést segíti.

2. A 2015. évi képzési célok

A fenti – képzés szempontjából kiemelt – stratégiai célok által mutatott irányon továbbhaladva és értékelve a 2014-es év eredményeit határozhatók meg a 2015. év képzési céljai.

2.1. Bírői munkára felkészítő alapképzések (jogi szabályozók miatt kötelező képzések)

A bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, valamint a határozott időre kinevezett bírák képzéseit jogi szabályozók írják elő. A képzések programjai a beérkezett észrevételek és

javaslatok alapján kerülnek összeállításra. (Bíróági fogalmazók: 3×1 hét (3 modul), bíróági titkárok bírói hivatásra felkészítő képzése: 5×1 hét (4 modul), határozott időre kinevezett bírák: 2×2 hét (2x2 modul))

2.2. Hatékonyság és időszorúság növelése

A hatékonyság és időszorúság növelésére, mint stratégiai célra a képzések megszervezésekor kiemelt hangsúlyt kell fordítani. A 2014. évben a szakértői bizonyítás és a hatékonyság időszorúság témakörben megszervezett képzések szintén ezen stratégiai cél elérését támogatták. A 2015. évben cél a fenti két képzés kiterjesztése a teljes bírói karra akként, hogy a szakértői bizonyítás témakörében a büntető- és civilisztikai ügyszakos bírák, valamint a bíróági titkárok 90%-a, hatékonyság-időszorúság témájában a büntető- és civilisztikai ügyszakos bírák, valamint a bíróági titkárok 50%-a a képzéseken részt vehessen. Azon bírák és titkárok számára, akik 2014-ben már részt vettek e képzéseken, a részvétel nem kötelező.

2.3. Kompetencia-képzés

A kompetencia-képzés áll egyrészt a bírói kompetenciák fejlesztéséből (hivatástudat és etika, döntéshozatal, pártatlanság, stresszkezelés, tárgyalótermi konfliktushelyzetek, kommunikáció, ügyfélkapcsolatok, hatékony időgazdálkodás, csoportkohézió és együttműködés), másrészt a vezetői feladatok ellátáshoz elengedhetetlen vezetői kompetenciák fejlesztéséből (hatékony időgazdálkodás, kommunikáció, pszichés terhelés feldolgozási technikái).

Mivel a kompetencia-modulokat lehetséges belső trénerek közreműködésével is oktatni, hosszú távon kifizetődő, ha elkezdődik a trénerek képzése az alap modullal, és így lehetővé válik a kompetencia-képzések jelentős részének bíró/titkár trénerek által történő oktatása. Célkitűzés, hogy a tréner alapképzésen az összes bíró 3%-a (90 fő) vegyen részt.

2.4. Ítélezést támogató továbbképzések

A kötelező, valamint a hatékony és időszorú ítélezést szolgáló képzéseken túl, igény merült fel a kijelöléshez kapcsolódó képzések folytatására, amelyek 2013-tól indultak el. Ezek az alapképzésre ráépülve, az ítélezést támogató továbbképzésként kerülnek meghirdetésre. E képzések elvégzése a kijelölés előtt, illetve a kijelölést követő első képzésként, valamint jelentősebb jogszabályváltozásnál kötelező jellegűvé tehető.

A kijelöléshez, specializációhoz kapcsolódó képzések, a büntetőjog területén a fiatalkorúak ügyeit tárgyaló és nyomozási bírák, valamint szabálysértési ügyeket intéző titkárok; a civilisztika területén a családjogi ügyeket tárgyalóbírák; közigazgatási és munkajog bírák, európai jogi szaktanácsadók.

A kiemelt témák: orvosi műhibaperek, civil szervezetek bejegyzése, bíróági, hatósági jogkörben okozott kár, személyiségi jogi perek, alapjogok, az Alkotmánybíróság előtti eljárások.

A jogszabályváltozás folytán kiemelt témák: a devizahittel kapcsolatos nemperes eljárások, és az aktuálisan felmerülő tárgykörök.

Az idegen nyelvű jogi szakképzések és nemzetközi szervezetekkel közös képzések is jelentős hangsúlyt kapnak, így az Európai Jogakadémiával (ERA) közös képzések és az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) short term, long term cserekapcsolatok.

2.5. Bíróság működését támogató képzések

Egyre többen működnek közre igazgatási vagy stratégiai fontos, kiemelt feladatok ellátásában (munkacsoportok, nyitott bíróságok, tanúgondozás, bírósági közvetítés, projektmenedzsment, honlapok gondozása), mely képzési igényt generál.

A nem jogi végzettségűek (különösen: GH munkatársai, informatikusok, könyvtárosok, statisztikusok, belső ellenőrök, irodavezetők, személyügyesek, közbeszerzésekkel foglalkozó munkatársak) képzései az ítélkezési tevékenységen kívüli bírósági működéshez kapcsolódnak, azt támogatják, ezért célunk, hogy lehetőleg minél többen vegyenek részt benne.

2.6. Idegen nyelvi és szaknyelvi képzések

A nemzetközi szinten való fokozottabb bírósági jelenlét megköveteli a bírák professzionális, előadóképes nyelvtudását. Cél az idegen nyelvet magas szinten beszélő kollégák tudásának szinten tartása, jogi szaknyelvi tudásuk fejlesztése. Emellett szükséges helyileg megszervezni az egyéb nyelvi képzéseket, annak érdekében, hogy azok igénybevételére – külső cégek közreműködésével – minél kedvezményesebben kerülhessen sor.

3. A képzési célok megvalósításának módja

Az ügyek ésszerű időn belüli befejezését előmozdítandó, a hatékonyság – időszerűség, kompetenciák, vezetői tréningek, szakértői bizonyítás területeken az eddig elért eredmények mentén a továbbfejlesztés indokolt: az érintett célcsoportok bővítésével és a kialakított képzési programok tartalmi fejlesztésével.

Fokozatosan, egyre szélesebb körben kerülnek bevezetésre a helyi, decentralizált szinten megszervezett, ugyanakkor központilag minőségbiztosított képzések.

A képzési célok a képzési rendszer ilyen átalakításával érhetőek el a leghatékonyabban. Az eddigi tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy a korábbi évben MIA-n kívül megvalósult képzések (Alaptörvény, Ptk., Btk.) sikerei elvitathatatlanok, és eredményesebben felelnek meg a szervezetben belül keletkezett helyi képzési igényeknek.

3.1. Képzési struktúra

A regionális, helyi szinten szervezett oktatások szélesebb bírói és igazságügyi alkalmazotti kör számára elérhetők, hatékonyabban szolgálják a párbeszédet, kétirányú kommunikációt, gyorsabban nyomon követhetik a változásokat, az alkalmazott képzési módszer, az oktatói kör kiválasztásában nagyobb szabadságot biztosítanak.

Az átalakított képzési struktúra alapját továbbra is a MIA-n megrendezésre kerülő képzések képezik. A MIA-n kívüli képzések helyszínét – a jelentkezők számától függően – az ítélőtáblák/törvényszékek önállóan, vagy valamely másik ítélőtáblával/törvényszékkal összefogva biztosítják.

A képzési helyszínek területi elosztása során az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

3.1.1. MIA-n megrendezésre kerülő központi képzések

A MIA-n megrendezésre kerülő központi képzések körébe tartoznak a bírói munkára felkészítő alapképzések (jogi szabályozók miatt kötelező képzések); az ítélkezést támogató továbbképzések (kijelöléshez kapcsolódó kisebb létszámú képzések, jogszabályváltozás okán kiemelt témák, idegen nyelvű jogi szakképzések és nemzetközi szervezetek által ajánlott képzések magyar nyelven); a bíróság működését támogató képzések; képzők képzése.

A képzők képzése az alábbi területeket és célcsoportokat érinti: kompetencia-képzés tréner alapképzése és modul-képzései, vezetői kompetencia képzések, Alkotmányvédelmi Hivatal integritás képzése képzőknek (25-30 bíró), érzékenyítő képzések oktatói, oktatási felelősök, szaknyelvi képzések kiutazó nemzetközi képzéseken oktatóknak, résztvevőknek, idegen nyelvű jogi szakképzések, illetve stratégiaileg kiemelt fontosságú rendezvények értekezletek és konferenciák, szolgáltató bíróság programokhoz köthető képzések továbbképzései és trénerképzései.

3.1.2. MIA-n kívül megrendezésre kerülő központi képzések

A 2015. év második részképzési időszakában a MIA mellett a törvényszékek/ítélőtáblák – a MIA támogatásával – fokozatosan megjelennek a központi képzések szervezőiként, helyszíneiként.

A MIA-n kívül, regionális/helyi szinten a hatékonyság és időszerűség növelését célzó képzések (hatékonyság-időszerűség workshop), szakértői bizonyítás, érzékenyítő képzések és integritás képzés területeken kötelező megszervezni képzéseket.

Ezek mellett a helyi képzési igények felmérését és kiértékelését követően a 2015. év második részképzési időszakára elkészített képzési programban meghirdetésre kerülnek büntető, polgári, közigazgatási-munkaügyi témájú, tematikus képzések. A helyi képzési központok (ítélőtáblák/törvényszékek) számára az ajánlott képzések közül témánként legalább egy kiválasztása és megszervezése kötelező (helyi/regionális szinten ajánlott képzések).

A helyi képzési terveket a központi képzési program kialakítása során indokolt figyelembe venni, hogy a párhuzamosságok elkerülhetőek legyenek. Cél a helyi képzések becsatornázása a központi képzési programba.

Az átalakított képzési struktúra révén tovább nőhet a képzésben részesült alkalmazottak száma, szélesebb képzési kínálat alakítható ki, megoldódnak a MIA-n szervezett képzéseknél gyakran megjelenő arányosítási problémák, valamint csökkenhet a túljelentkezések mértéke.

Végső cél a képzések további egyéniesítése, melyen keresztül a képzéseken való részvétel tekintetében a motiváció növekedése lesz prognosztizálható.

3.2. Képzési hálózat

Az emberi erőforrások optimális elosztása a fenti, átalakított struktúrában a képzés-szervezési munka megosztását igényli.

A MIA fő képzésszervezői feladatait továbbra is az Akadémián megrendezett képzések jelentik, melyek a MIA-n kívüli képzések esetében koordinációs, támogató feladatokkal egészülnek ki.

Az Oktatási felelősök – a bíróság vezetője által kijelölt bírák – jóváhagyják a központi képzésekre történő jelentkezéseket, összesítik és közvetítik az egyéni és helyi képzési igényeket, és felelnek a bíróságon megtartott képzések végrehajtásáért.

Cél, hogy továbbra is felkészült és kimagasló tudással bírók oktatóként vegyenek részt a képzésekben. Egy tematikus oktatói adatbázis létrehozásával a képzések megszervezése egyszerűsödik és a színvonala tovább emelkedhet.

A hálózat működésének beindításával a szervezeti és egyéni képzési célok további közelítése valósulhat meg, mely a bírák motivációját növelheti az élethosszig tartó tanulásban, ami a hatékony és időszerű ítélkezéshez nyújt képzési oldalról további támogatást.

3.3. Együttműködés a hivatásrendekkel

A 2014. év sikerein haladva továbbra is cél az egyetemekkel, állami szervezetekkel és egyéb szervezetekkel közös képzések folytatása. Az együttműködés egyik iránya olyan képzések elindítása, amelyeket a MIA más hivatásrendek képviselőinek ellentételezésért nyújt, ún. piaci alapú képzések.

Az együttműködés másik iránya az, amikor külső partnerek (egyetemek, állami- és civil szervek) már meglévő, népszerű képzéseit becsatornázza a MIA, és ezáltal nyújt hozzáadott értéket a bírák és igazságügyi alkalmazottak számára.

Az ún. piaci alapú képzések első lépésben a jogi karok által szervezett szakjogi képzések helyszínének biztosításával valósulhatnak meg, amelyhez együttműködési megállapodás megkötése szükséges. Célkitűzés 2015-ben a hivatásrendek számára meghirdetni a jogi szakvizsgára felkészítő tanfolyamokat.

A társszakmák jogi szakvizsgával rendelkező képviselőivel közösen rendezett szakmai rendezvények, konferenciák prioritást élveznek, ezek nagy része piaci alapon kerül lebonyolításra.

A képzési programban helyet kapnak a bírósági szervezeten kívüli állami szervek, civil szervezetek közreműködésével megvalósuló képzések is.

4. Központi képzések kiemelt célterületei

A bíróságokról érkezett témajavaslatok feldolgozása, a Magyar Igazságügyi Akadémián korábban szervezett képzések tapasztalatai és az ezek kapcsán adott visszajelzések alapján a központi képzések kiemelt célterületei az alábbiak.

4.1. Szolgáltató bíróság programok

A 2015. évben továbbra is cél a szolgáltató bírósági programok folytatása: a bírósági közvetítés, nyitott bíróság - tanúgondozás - és gyermekközpontú igazságszolgáltatás mint országos programok keretében, valamint a sajtószóvivők és sajtótitkárok részére képzések meghirdetése.

A szolgáltató bíróság képzési programjai a már megkezdett képzésekre építve kerülnek kialakításra.

4.2. Képzők képzése

Az új képzési struktúra bevezetéséhez a képzési rendszer fejlesztése szükséges a központi minőségbiztosítás fejlesztésével (oktatási szakértők), a tudásmegosztás hatékonyabbá tételével. Ehhez szükséges az oktatási felelősök, a nemzetközi oktatók és a központi képzésben résztvevő oktatók képzése is.

Nemzetközi szinten célunk egy Közép-Kelet Európai Regionális Tudástranszfer kialakítása, melyben a MIA-n felkészített nemzetközi oktatók kapnának szerepet.

A központi oktatók képzése hozzájárul a decentralizált képzések minőségbiztosításához, ezért az az egységes képzési rendszer kialakításának egyik fontos lépésőjének tekinthető.

4.3. Bíróság és kommunikáció

Ezen a területen cél a külső és belső kommunikáció hatékonyabbá tétele érdekében a 2014. évben megrendezett II. Bíróság és Kommunikáció nemzetközi konferencia tapasztalatait hasznosítva a külső ismertség és a belső elismertség növelése. Indokolt továbbá a nemzetközi konferencia tapasztalatainak átadása azokon a képzéseken, ahol a kommunikáció a tematikában megjelenik.

4.4. Bírószági vezetők támogatása

A bírószági vezetők számos olyan feladattal találkoznak a munkájuk végzése során melyek nem kapcsolhatóak szorosan jogi szakmai területekhez, azok megoldása más tudományágak ismeretében hatékonyabban megtalálható.

Ezért indokolt az igazgatási feladatokra újonnan kinevezett bírószági vezetők és vezető utánpótlás számára (projektmenedzsment, gazdasági működés, szervezetfejlesztés és munkaszervezési ismeretek témakörökben) alapképzés és azt követően ismétlő képzés megszervezése.

*Dr. Handó Tünde s. k.
az Országos Bírószági Hivatal
elnöke*